

Esiselvitykset ennallistamissuun- nitelmaa varten

Ennallistamisasetuksen projektiryhmä 3.12.2024
Ympäristöneuvos Olli Ojala

Ennallistamissuunnitelman laatimisen tietopohjan kokoaminen

1. Esiselvitykset, jotka tuottavat osittain uutta tietoa.
2. Yhteenvedot aiheista, joista tietoa on jo käytettävissä mutta sitä kootaan yhteen ja tarkastellaan ennallistamisasetuksen näkökulmasta.
3. Aiheet, joista ei ehditä tai pystytä tekemään selvityksiä tai jotka ovat poliittisesti haastavia, jäävät työryhmätyöskentelyyn.

EUBI, EEVA ja ENSUMER

- EUBI
 - FRA:n luonnontieteelliset perusteet luontotyyppikohtaisesti
 - Hyvä tila (seuranta-aineistojen perusteella valtakunnallisesti)
 - Hyvin laaja-alaiset luontotyypit
 - YM:n vastuulajien edellyttämät toimet
- EEVA
 - MISU:n synergiat ja muutostarpeet
- ENSUMER
 - Ennallistamistoimenpiteiden alueellinen kohdentaminen Suomen merialueilla

Valtioneuvoston yhteinen toiminta ja hankkeet -määräraha 2025

- 1) **Virtavesien esteet:** Analysoidaan virtavesien esteiden poiston mahdollisuudet ja toimien synergiat direktiiviluontotyyppistä ja -lajeja koskevan ennallistamisen kanssa.
- 2) **Direktiiviluontotyyppistä koskeva selvitys:** Käynnistetään työ laaja-alaisten, talouskäytön piirissä olevien luontotyyppien (boreaaliset luonnonmetsät, lehdot, harjumetsät ja puustoiset suot) tietopuutteiden paikkaamiseksi. Määritellään luontotyyppien tilan arvioimiseen tarvittavat indikaattorit ja kootaan yhteen käytettävissä olevat tietoaineistot sekä niiden kehittämiseen tarvittavat toimijat. Hyvän tilan indikaattoreiden määrittämisessä otetaan huomioon ilmastonmuutoksen aiheuttamat tulevaisuuden näkymät ja luontotyyppien resilienssi. Selvityksen pohjalta voidaan kehittää menetelmiä luontotyyppien kartoittamiseen, seurantaan, tilan arviointiin ja metsänkäsittelyyn. Selvityksessä tuotetaan myös tietoa ekologisten ja taloudellisten vaikutusten arviointiin.
- 3) **Direktiivilajeja koskeva selvitys:** Tunnistetaan MMM:n vastuulla olevat luontodirektiivin lajit, joihin luontotyyppien ennallistamista ja palauttamista koskevat toimet eivät riitä ja joille tarvitaan erityistoimia. Lajeista keskitytään lintuihin, riistalajeihin ja kahteen artiklan 5 kalalajiin.
- 4) **Turveltojen ennallistamistoimia (muuta kuin vettämistä) koskeva selvitys:** Tunnistetaan ennallistamiseksi luettavia maatalouden ympäristötoimia ja niiden nykytilanne sekä tarkastellaan mahdollisuuksia ennallistamisasetuksen tavoitteiden täyttämiseksi.
- 5) **Kaupunkivihreän tyydyttäviä tasoja koskeva selvitys:** Selvitetään olemassa olevan teoreettisen tietopohjan mahdollistamat kansalliset ratkaisut kaupunkivihreän tyydyttävien tasojen arviointiin ja laaditaan ehdotus kaupunkivihreän tyydyttävien tasojen kansalliseen määrittelyyn. Selvityksen tietopohjana hyödynnetään akateemista tutkimustietoa ja kaupunkiyhteistyön kautta saatavaa tietoa.
- 6) **Vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden kohdentaminen ja synergiahyödyt** ennallistamisasetuksen toimeenpanon kanssa. Erityisesti tarkastellaan tavoitteita hyvän tilan määrittelyn ja tavoitepinta-alojen osalta. Meren ja rannikon elinympäristöjen paikkatietojen pohjalta arvioidaan meri- ja rannikkoelinympäristöjen ennallistamistarvetta, kustannuksia, ja ennallistamistyön priorisointia valtakunnallista ennallistamissuunnitelmaa varten.

Poikkileikkaavat teemat - projektiryhmä

- Metsä- ja maatalousalueet, jotka ovat erityisesti kytkeytyvyyden ja maiseman monimuotoisuuden lisäämisen tarpeessa.
- Millä kansallisella lainsäädännöllä ja toimilla jo toimeenpannaan ennallistamisasetusta.
- Synergiat ilmastopolitiikan ja maaperän köyhtymisen nollatason (land degradation neutrality) saavuttamisen kanssa,
- Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma, ilmastonmuutosskenaarioiden merkitys toimenpiteiden valinnalle ja kohdentamiselle.
- Laaditaan tarkastelukehikko ja määritetään reunaehdot uusiutuvaa energiaa koskevan politiikan ja ennallistamisasetuksen tavoitteiden yhteensovittamiselle.
- Ennallistamisasetuksen ja harvinaisten maametallien hyödyntämisen kytkennät.
- Ennallistamisasetuksen tavoitteiden ja velvoitteiden kannalta haitalliset tuet ja mekanismit.
- Ennallistamisasetuksen toimeenpanon synergiat PAF-raportin kanssa.
- Ennallistamisasetuksen toimeenpanon synergioista vesipuite-, meristrategia-, merialuesuunnittelu- ja tulvadirektiivien toimeenpanon kanssa.
- Toimeenpanon synergiat EU:n yhteisen meri- ja kalastuspolitiikan kanssa
- Ennallistamisasetuksen toimeenpanon synergiat kansallisen ilmastosuojeluohjelman kanssa.
- Ennallistamisasetuksen toimeenpanon synergiat EU:n yhteisen maatalouspolitiikan ja CAP-strategiasuunnitelman kanssa.
- Alueellisesti huomioon otettavat ekologiset, taloudelliset ja sosiaaliset sekä kestävää kehitystä tukevat seikat.
- Laaditaan selvitys nykyisen seurantajärjestelmän riittävydestä ennallistamisasetuksen seurantaan ja tunnistetaan lisäseurantatarpeet.
- Laaditaan esitys raportoinnin järjestämisestä.

Tärkeitä teemaryhmien työhön liittyviä aiheita

- Alkuvaiheen viestinnällisesti kiinnostavat selvitystarpeet
 - Suojelualueverkoston ennallistamistarpeet
 - Metsähallituksen metsätalouden/valtionmaiden toimenpide-/ennallistamistarpeet
 - Olemassa olevien resurssien/ohjelmien/suunnitelmien suhde ennallistamisasetukseen
- Merkittävän heikentymisen seuranta!!! (teemaryhmät I ja II)
- Seurannan (ml. toimenpideseurannan) järjestäminen (kaikki teemaryhmät)
- Rahoitus (kaikki teemaryhmät)

SOVA

Arvioinnissa tullaan tarkastelemaan, millaisia merkittäviä suoria tai epäsuoria, myönteisiä tai kielteisiä ympäristövaikutuksia todennäköisesti on:

- a. ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen;
- b. maaperään, vesiin, ilmaan,
- c. ilmastoon,
- d. luonnon monimuotoisuuteen;
- e. yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön;
- f. luonnonvarojen hyödyntämiseen;
- g. em. kohdissa mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin

Lisäksi arvioinnissa tuotetaan laadullinen yhteenveto ennallistamissuunnitelmien taloudellisista vaikutuksista. Yhteenveto perustuu mm. Ympäristöministeriön tunnistamiin käynnissä oleviin hankkeisiin esim. EUBI, METSO ja HELMI. Lisäksi on todennäköistä, että Metsähallituksen luontopalvelut tuottavat talousvaikutusarvioita osana teemaryhmäyöskentelyä ja Luonnonvarakeskus arvioi taloudellisia vaikutuksia maa- ja metsätalouden osalta.

Hanke kytetään osaksi kansallisen ennallistamissuunnitelman ja sen toimenpiteiden laatimisen prosessia.

Kiitos

Ympäristöneuvos Olli Ojala

p. 050 470 0902

etunimi.sukunimi@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

